

Nederlandse Kastelenstichting

omvangsbepaling d.d. 25/9
voortgangsbericht d.d.

Het College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Ommen
Postbus 100
7730 AC OMMEN

GEMEENTE OMMEN	
Ingek. 25 SEP. 2008	Bijlage 3
Fr. 4733	- 1774.011.21
Op 25/9	afbreuk
aan: 20	

Betreft:
Schriftelijke reactie inzake voorontwerp partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied
(Kasteellaan 1 Ommen)

Wijk bij Duurstede, 24 september 2008

Geacht college,

De Nederlandse Kastelenstichting (NKS) antwoordt met het hiernavolgende op uw brief van 27 augustus 2008 inzake de inspraak voorontwerp bestemmingsplan partiële herziening Buitengebied. (Kasteel Eerde, Kasteellaan 1, Ommen).

In eerdere correspondentie, te weten zienswijzen, bezwaarschriften en beroepschrift, heeft de NKS, met redenen omkleed, laten weten dat de stichting zich met de door u voorgenomen uitbreiding van de schoolaccommodatie op de buitenplaats Eerde niet kan verenigen. Wij laten u weten dat wij de inhoud van deze correspondentie handhaven en deze inhoud willen toevoegen aan onze opmerkingen ten aanzien van het voorontwerp partiële herziening.

Eerde is, en de stichting heeft dat al eerder kenbaar gemaakt, voor Nederland nog een van de weinige buitenplaatsen die de tijd grotendeels ongeschonden heeft doorstaan. In de eerder gepresenteerde plannen, ook in het voorliggende, is ons niet afdoende reden gegeven om te kunnen accepteren dat een dergelijke uitbreiding nodig is, noch in omvang noch in verschijningsvorm.

Puntsgewijs willen wij op het voorontwerp ingaan.

Nederlandse Kastelenstichting
Markt 24
3961 BC Wijk bij Duurstede

Tel. 0343 57 89 95
Fax. 0343 59 14 03

www.kastelen.nl
info@kastelen.nl

Scan nummer 1 van 1 - Scanpagina 1 van 20

Postbank 334513
ABN AMRO 47 07 59 267
Kijk in Groenboek 41148488

1.1 en 1.2 Algemeen cq De bij het plan behorende stukken

De plannen zullen nieuwbouw toestaan buiten de bouwvlakken zoals aangegeven. Het voorontwerp partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied moet hierin voorzien. De gemeente acht deze uitbreiding kennelijk aanvaardbaar.

De NKS acht dit, daarbij verwijzend naar de bijzonderheid dat Eerde nog een van de weinige historische buitenplaatsen in ons land is die als totaal concept bewaard is gebleven, niet aanvaardbaar. In de redengevende omschrijving van de buitenplaats Eerde valt te lezen dat het een belangrijk ensemble is. De bebouwing in de vorm van het landhuis, de bijgebouwen en de koepels met tuinmuren vormen met de geometrische aanleg, bestaande uit binnen- en buitengracht, lanen, paden, beplanting, vijvers etc. een in een keer ontworpen concept. Het ensemble kwam volgens een totaalconcept tot stand in het begin van de 18de eeuw en is naderhand op zeer ondergeschikte details gewijzigd. Deze latere wijzigingen hebben het hoofdconcept van het ontwerp niet aangetast. Dat zal de geplande nieuwbouw wel doen, hetgeen uit het oogpunt van goede monumentenzorg niet acceptabel is.

2.1 Historie

Het aantal leerlingen, in het voorontwerp partiële herziening op 140 gesteld, was in eerdere plannen nog 110, met een maximum van 140. Dit is vreemd, aangezien de partiële herziening geen maximum aangeeft en daardoor de weg vrijmaakt naar een nog hoger aantal en daarmee de mogelijke noodzaak van uitbreiding van de accommodatie.

In het plan wordt geen garantie gegeven dat dit aantal leerlingen ook in de toekomst van de school zal blijven bestaan. Wat zal er gebeuren indien het aantal (sterk) verminderen zal of indien de school ophoudt te bestaan? Of wat gaat er gebeuren indien het aantal leerlingen hoger cq veel hoger zal worden dan 140? Moet dan de dan bestaande bebouwing weer worden aangepast, vergroot of geamoveerd?

Noch in dit plan, noch in eerdere plannen, is enige zekerheid gegeven omtrent de toekomst van de internationale school. De NKS acht dit voor een dergelijke ingreep in het monument geen goede basis. Het gaat hier niet om een willekeurige locatie, maar om een beschermd monument van nationale orde, waarmee met de grootst mogelijke voorzichtigheid omgegaan moet worden.

In de huidige situatie worden de leerlingen voor onderricht ondergebracht in houten barakken (tijdelijke bebouwing) die in slechte staat zijn.

In eerdere correspondentie hebben wij al gewezen op de mogelijkheid om nieuwe en betere tijdelijke voorzieningen te realiseren. Hierdoor zou de buitenplaats minder schade oplopen en zou de procedure bekort zijn geweest.

Dat gekozen is voor een totaal andere, niet tijdelijke bebouwing, mag passen in de visie van de gemeente, maar deze keuze houdt geen rekening met de waarde van het monument.

2.2 Het plan

Door de (tuin)architecten is een plan ontworpen, waaruit blijkt dat vooral gekeken is naar de tuin en de afzonderlijke delen van de buitenplaats, echter niet naar het totaalconcept. De nadruk ligt op de inpassing van de nieuwbouw in de voormalige moestuinen, waardoor het totaalbeeld van de buitenplaats buiten behandeling blijft.

Dit punt spreekt ook van het terugbrengen van de oorspronkelijke beplanting, zoals sierfruit en/of hoogstamfruit. In geen enkele bijlage treffen wij een overzicht aan van wat onderzoek aan gegevens over de oorspronkelijke beplanting van dit deel van de buitenplaats heeft opgeleverd.

De indruk wordt gewekt dat men wil toewerken naar het oorspronkelijk beeld, terwijl dit streven niet wordt onderbouwd met feiten.

3.2 Overwegingen

In het onderdeel wordt als motivering voor de nieuwbouw en de locatie ervan vooral gebruik gemaakt van termen als campusgedachte en veiligheidsgevoel.

De NKS is van mening dat dit bijzonder rekbare en emotioneel geladen begrippen zijn. De NKS heeft in eerdere correspondentie al opgemerkt dat de veiligheid van de leerlingen ook gewaarborgd kan worden buiten de directe omgeving van het kasteel. Gebruik makend van de moderne technologie kan de veiligheid van de leerlingen, meer dan de geringe beveiliging door grachtenstelsel en toegangshek, ook daarbuiten worden gerealiseerd (en beter) zonder dat de monumentale waarde van kasteel en de directe omgeving wordt aangetast.

De campusgedachte is niet afhankelijk van verblijf binnen het grachtenstelsel. Die kan evengoed gerealiseerd worden elders op het landgoed.

De opmerking over de minimale aantasting van het groen, indien de plannen worden uitgevoerd als bedoeld, toont duidelijk aan dat het groen prevaleert boven het rood en dat door het groen te sparen het totaalbeeld van kasteel en directe omgeving (i.e. het totaalconcept van de buitenplaats) daaraan ondergeschikt is. Dit staat ook haaks op de opmerking dat een toevoeging mogelijk moet zijn en dat het beeld niet mag worden verstoord. Echter, door de nieuwbouw zal het beeld, het totaalconcept zeker worden verstoord.

De gedachte dat de barakken toch al de originele aanblik van de tuin hebben verstoord mag niet een vrijbrief zijn om de verstoring, en nu permanent, voort te zetten of zelfs maar te vergroten. Deze tendens zal er toe leiden dat uiteindelijk de gehele buitenplaats kan worden aangetast.

De nieuwbouw zelf is al een forse volumevergroting ten opzichte van de huidige, tijdelijke, bebouwing. Dit effect zal nog eens worden versterkt doordat het nieuwe schoolgebouw wordt voorzien van een grasdak, waardoor de tuin optisch wordt vergroot. De nieuwbouw mag dan deels ondergronds onzichtbaar worden gemaakt, de glazen voorpui blijft zeker 4 meter boven het maaiveld uitsteken, waarmee de opmerking dat het uitgangspunt moet zijn dat het kasteel altijd de meest belangrijke en in het oog springende element moet zijn op losse schroeven komt te staan.

Dat de nieuwbouw qua vorm en materiaalgebruik af mag wijken van de historische bebouwing mag dan passen in de visie van de gemeente, de vraag is veeleer of dit past in een goed monumentenbeleid. Voor zover ons bekend (zie de Kadernota's 2007 en 2008 van de gemeente Ommen) heeft de gemeente Ommen geen monumentenbeleid. Het zou de gemeente passen eerst een goed monumentenbeleid te realiseren en dan vervolgens na te denken hoe men zou moeten omgaan met belangrijke monumenten als Eerde. Hiermee zou de gemeente blijk geven van goed bestuurderschap.

3.4.1 Archeologie

In het PVE Eerde van ADC Heritage Archeoprojecten (03-07-2007) is aangetoond dat binnen het Centraal Monumenten Archief van de RACM het kasteel en de grond binnen de grachten als terrein van hoge archeologische waarde bekend is. Het laatste, summiere, onderzoek dateert van 2006. Dat onderzoek heeft laten zien dat er nog veel vragen overblijven, oa over het verloop van de grachten, bebouwing binnen de grachten, de bewoningsgeschiedenis van kasteel Eerde. Het PVE (pag 4 en 5) geeft aan dat het wenselijk is dat er meer onderzoek wordt gedaan.

Voor zover bekend is er na 2006 geen archeologisch onderzoek meer geweest.

Het is raadzaam eerst de uitslag van het archeologisch onderzoek af te wachten alvorens verdere stappen te ondernemen.

5.1 Economische uitvoerbaarheid

In dit onderdeel van de partiele herziening wordt gewag gemaakt van het feit dat het plan een initiatief is van Landstede, waarbij de financiële gevolgen voor de school zijn. Daarom wordt in dit plan niet ingegaan op de financiële haalbaarheid.

Niettemin is het zo dat op grond van artikel 3.1.6 sub d in het Bro de gemeente duidelijk moet maken dat zij onderzoek heeft gedaan naar de uitvoerbaarheid van het plan (hierbij verwijzend naar artikel 3:2 Awb, het zorgvuldigheidsbeginsel, door o.a. het verzamelen van de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen bij de voorbereiding van een besluit) alvorens te besluiten tot de uitvoering ervan.

Bij de zorgvuldige behandeling hoort ook de afweging of het plan financieel uitvoerbaar is door de initiatiefnemer. Hierbij verwijzen wij ook naar artikel 3.1.2 sub f Bro.

Het volstaat niet om op te merken dat, omdat er sprake is van een initiatief van Landstede, waarbij de financiële gevolgen voor rekening van Landstede komen, er niet ingegaan in dit bestemmingsplan op de verantwoording van de economische uitvoerbaarheid.

Het gaat hier bovendien nog om belangrijk cultureel erfgoed dat nationaal bezit is, een als complex historische buitenplaats beschermd monument. Het kan toch niet zo zijn dat de overheid in de gemeente Ommen zich onttrekt aan de verantwoordelijkheid en daarmee artikel 3.1.6 Bro en artikel 3:2 Awb negeert.

Nederlandse Kastelenstichting

Tenslotte wil de NKS u erop opmerkzaam maken dat er een discrepantie bestaat tussen de in de partiële herziening genoemde inspraaktermijn van zes weken en de termijn zoals genoemd in uw brief (vier weken). De NKS zou u willen verzoeken de wettelijk bepaalde termijn van zes weken te hanteren.

Met de meeste hoogachting,

Nederlandse Kastelenstichting

Mevr. drs. J.M.M. Wielinga, directeur

Bijlagen:

Bezwaarschrift NKS inzake Bouwplannen schoolaccommodatie kasteel Eerde, 17-10-2006

Zienswijze NKS inzake Bouwplannen schoolaccommodatie kasteel Eerde, 23-06-2007

Beroepschrift NKS inzake Bouwplannen schoolaccommodatie kasteel Eerde, 17-12-2008

Nederlandse Kastelenstichting

Het College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Ommen
Postbus 100
7730 AC OMMEN

Bezwaarschrift betreffende:

Van rechtswege verleende monumentenvergunning van 14 september 2006, gepubliceerd op 20 september 2006 tot het wijzigen van de accommodatie van de internationale school in en bij kasteel Eerde, Kasteellaan 1 te Ommen

Wijk bij Duurstede, 17 oktober 2006

Zeer geacht College,

De Nederlandse Kastelenstichting te Wijk bij Duurstede, opgericht in 1945 door de Rijksoverheid ter bescherming en behoud van Nederlandse kastelen en historische buitenplaatsen, de bijbehorende groene en veelal monumentale omgeving, en mede eventuele ruïnes en ondergrondse overblijfselen van kastelen en buitenplaatsen, laat u weten bij deze een bezwaarschrift in te dienen tegen het verlenen van een monumentenvergunning voor het wijzigen van de accommodatie van de internationale school in en bij kasteel Eerde, Kasteellaan 1, te Ommen, zoals verleend op 14 september 2006.

Op de volgende gronden tekent de Nederlandse Kastelenstichting hiertegen bezwaar aan.

- Kasteel Eerde is een van rijkswege beschermde buitenplaats. De Rijksdienst voor de Monumentenzorg (nu Rijksdienst voor Archeologie en Cultuurlandschap en Monumenten, RACM) heeft aangaande het nieuwbouwplan al eerder negatief geadviseerd.
- Het creëren van schoolaccommodatie voor 110 tot 130 leerlingen in de nabijheid van het kasteel om daarmee het kasteel zelf te ontlasten is een maatregel waarmee de NKS zich wel zou kunnen verenigen, ware het niet dat deze nieuwe accommodatie de historische groene directe omgeving van het kasteel zal aantasten. Kasteel Eerde beschikt nog als één van de weinige buitenplaatsen in ons land over een vrijwel gave 18e-eeuwse groene, ruimtelijke structuur. Het talud en de gedeeltelijk ondergrondse schoolonderkomens zoals in het plan opgevoerd zullen het aanzien van deze structuur en tevens dat van het kasteel aanzienlijk verstoren. Beter is het deze groene structuur te restaureren en te onderhouden en vervolgens elders op het landgoed de oplossing te zoeken

Nederlandse Kastelenstichting
Markt 24
3961 BC Wijk bij Duurstede

Tel. 0343 57 89 95
Fax. 0343 59 14 03

www.kastelen.nl Scan nummer 1 van 1 - Scanpagina 6 van 20
info@kastelen.nl

Postbank 334513
ABN AMRO 47 07 59 267
KvK 's-Gravenhage 41149488

De glazen pui van het nieuwe gebouw zal ruim 4 meter hoog en ruim 20 meter breed worden, een oppervlakte die men beslist niet over het hoofd kan zien. De omvang is dusdanig dat deze het oorspronkelijk karakter blijvend schade zal doen. En dat op nog geen 25 meter van het kasteel zelf verwijderd.

- De Vereniging van Natuurmonumenten, eigenaar van de grond en het kasteel, is afkerig van bovengronds bouwen in historiserende stijl. Daarom heeft zij voor deze taludoplossing gekozen, met als tweede argument dat deze reversibel zou zijn. Dit zou in geval van opheffing van de school geen kapitaalsvernietiging zijn. Deze argumentering houdt naar de mening van de NKS geen stand.
Van reversibiliteit is uiteraard geen sprake, als men in ogenschouw neemt dat de ondergrondse ruimtes, met een oppervlakte van ruim 1400 m² toch bepaald niet zomaar uit te "gummen" zijn. Is bovendien een stevige fundering, vereist voor het hoge gewicht van een talud met grasdak, wel zo reversibel? Dit laat nog buiten beschouwing het feit dat er rondom het kasteel geen archeologisch bodemonderzoek is gepleegd en er dus niet bekend is of en zo ja wat voor vondstenmateriaal bij de bouw van dit nieuwe gebouw uit de weg geruimd zal moeten worden.
Deze oplossing is net zo min reversibel als al dan niet historiserende bouw op het terrein. Nieuwe, eventueel houten, adequaat toegeruste barakken zouden goedkoper en zeker reversibeler zijn dan de nu geplande nieuwbouw.
- Naar onze mening is onvoldoende gezocht naar andere mogelijkheden om de leerlingen onder te brengen en onderwijs te laten genieten. Als men inderdaad het kasteel en directe omgeving wil sparen, dan moet er elders op het landgoed ruimte gevonden kunnen worden om zowel de onderkomens als de onderwijsruimtes voor de leerlingen te realiseren. Al te snel en lichtvaardig is uitgegaan van het feit dat de lesruimtes zo dicht mogelijk bij het kasteel moeten komen, terwijl dit beslist geen noodzakelijkheid is als men de leerlingen onder zou brengen in een locatie anders dan het kasteel. Het kasteel zelf kan dan heel goed voor representatieve evenementen dienst doen. Immers hebben er op het landgoed in het verleden ook andere gebouwen gestaan, die inmiddels zijn afgebroken.
- Het kasteel zelf wordt beslist niet gespaard door de geplande nieuwbouw. Er blijven nog leerlingen intern gehuisvest in het kasteel en ook de maaltijden vinden daar plaats. Dit betekent onder meer dat per dag tussen de 100 en 130 leerlingen het kasteel bevolken, dat maaltijden bereid en opgediend worden in het kasteel en dat een aantal leerlingen er permanent verblijven.
Hier is nu al sprake van en zal dan in de toekomst sprake zijn van overexploitatie, hetgeen het kasteel beslist zal schaden. Overexploitatie is dezelfde reden waarom men nu nieuwbouw wil plegen, maar deze maatregel zal, gezien de uitspraken van de Vereniging Natuurmonumenten over het toekomstig gebruik, uiteindelijk geen enkele oplossing hiertegen bieden.

Nederlandse Kastelenstichting

De gang van zaken rondom de aanvraag voor de monumentenvergunning, het besluitvormingsproces en de overwegingen zijn naar de mening van de NKS hoogst ondoorzichtig en onzorgvuldig gegaan. Op de brief van de Nederlandse Kastelenstichting van 19 januari 2006 met daarin onze bezorgdheid over de plannen is nooit gereageerd en behoefde kennelijk daardoor ook niet betrokken te worden bij de besluitvorming. Pas na herhaaldelijk schriftelijk en telefonisch contact met de gemeente Ommen gezocht te hebben kreeg de NKS reactie. Het feit dat door nalatigheid de monumentenvergunning zonder procedure van rijkswege is verleend is naar de mening van de NKS dan ook onacceptabel.

Op grond van het bovenstaande tekent de Nederlandse Kastelenstichting bezwaar aan tegen het verlenen van de monumentenvergunning zoals verleend op 14 september 2006 ten aanzien van de nieuwbouw bij en in kasteel Eerde te Ommen.

Mocht het zo zijn dat dit bezwaarschrift al in beroep genomen kan worden, gaan wij ervan uit dat u op grond van doorzendplicht de rechtbank deze brief overhandigt.

Hoogachtend,
Nederlandse Kastelenstichting

Mecht v.s. J.M.M. Wielinga, directeur

9/

Nederlandse Kastelenstichting

Het College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Ommen
Postbus 100
7730 AC OMMEN

***Zienswijze tegen de ontwerp beschikking monumentenvergunning
Kasteel Eerde, Ommen:***

Wijk bij Duurstede, 23 juli 2007

Zeer geacht College,

De Nederlandse Kastelenstichting te Wijk bij Duurstede, opgericht in 1945 door de Rijksoverheid ter bescherming en het behoud van Nederlandse kastelen en historische buitenplaatsen, de bijbehorende groene en veelal monumentale omgeving, en mede eventuele ruïnes en ondergrondse overblijfselen van kastelen en buitenplaatsen, laat u weten bij deze zienswijzen in te dienen tegen de ontwerp beschikking monumentenvergunning inzake kasteel Eerde, Kasteellaan 1, te Ommen, neergelegd 12 juni 2007.

Overigens zij opgemerkt dat in de door u op 3 juli 2007 toegezonden stukken geen melding wordt gemaakt van datum van ingang van de nieuwe vergunningsprocedure, zodat onnodig tijd is verloren gegaan daar pas later, nadat telefonisch door ons om informatie is verzocht, bleek dat de procedure reeds op 12 juni was ingegaan.

Op de volgende gronden brengt de Nederlandse Kastelenstichting tegen de ontwerp beschikking monumentenaanvraag Kasteel Eerde dd 12 juni 2007 de hiernavolgende zienswijze in.

Aantasting cultuurhistorie

Kasteel Eerde is een van rijkswege beschermde complex historische buitenplaats.

Een historische buitenplaats is aangelegd. Zij kan deel vormen van een landgoed. Het geheel wordt met name gevormd door een, eventueel thans verdwenen, in oorsprong versterkt huis, kasteel, buitenhuis of landhuis, met bijgebouwen, omgeven door tuinen en/of park met één of meer van de volgende onderdelen, zoals grachten, waterpartijen, lanen, boomgroepen, parkbossen, (sier)weiden, moestuinen, ornamenten. De samenstellende onderdelen, een ensemble vormend, van terreinen (met beplanting), lanen, waterpartijen en -lopen, gebouwen, bouwwerken en ornamenten zijn door opzet of ontwerp van tuin en park en het (utilitair) gebruik historisch en architectonisch met elkaar verbonden en vormen zo een onlosmakelijk geheel.

Nederlandse Kastelenstichting
Markt 24
3961 BC Wijk bij Duurstede

Tel. 0343 57 89 95
Fax. 0343 59 14 03

www.kastelen.nl Scan nummer 1 van 1 - Scanpagina 9 van 20
info@kastelen.nl

Postbank 334513
ABN AMRO 47 07 59 267
KvK 's-Gravenhage 41149488

Het gegeven dat kasteel Eerde een van rijkswege beschermde complex historische buitenplaats is, houdt in dat bij iedere verandering met betrekking tot het ensemble van het huis en de tuin-en/of parkaanleg rekening gehouden dient te worden met het feit dat de verandering moet passen in het oorspronkelijk concept om zo de eenheid en het karakter van de buitenplaats te bewaren. De RACM in haar advies inzake de buitenplaats Beeckesteijn (gemeente Velsen brief nr RS-2006-605, dd 27 juni 2006, zie bijlage) formuleert het zelf als volgt: *"In het algemeen is het zo dat een functie die zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke functie ligt, het beste past. Hiermee wordt bedoeld dat het toekomstig gebruik zo veel mogelijk zou moeten aansluiten bij de monumentale waarden van de gebouwen en het park, in plaats van de situatie waarin het monument zich naar de gebruiksvormen moet voegen waarbij de monumentale waarden meestal onevenredig onder druk komen te staan."*

De dienst gaat uit van de eenheid van het monument, zowel in aanzien als in eigendom.

Naar de mening van de NKS zal door het nu voorliggende ontwerp inzake de door de eigenaar en de gebruiker gewenste veranderingen op de buitenplaats Eerde de eenheid van dit monument worden verstoord, de oorspronkelijke bestemming geweld aan doen. Dit zal een aantasting van dit cultureel erfgoed betekenen.

Kasteel Eerde beschikt nog als één van de weinige buitenplaatsen in ons land over een vrijwel gave 18e-eeuwse ruimtelijke structuur. In het advies RS/2006/604 (dd 27 juli 2006) voert ook de RACM aan dat de 18e-eeuwse ruimtelijke structuur van Eerde zeldzaam is en gaaf bewaard is gebleven. En voorts, dat het plan *"....de tuinaanleg en belevingswaarde ingrijpend zal wijzigen"*.

In haar brief van 11 oktober 2004 (RS-2004-802) stelt de dienst als voorwaarde dat de *"nieuwbouw ondergeschikt zou moeten zijn aan, maar tegelijk zich zou moeten voegen naar de reeds aanwezige gebouwen en de hoofdstructuur van het park."* Hiervan uitgaande moest de dienst concluderen dat het voorliggende schetsontwerp vraagtekens oproep.

De aanpassingen die daarna door de architect naar aanleiding van de opmerkingen van de RACM werden aangebracht, waren voor de dienst geen aanleiding om het negatief advies om te zetten in een positief advies. De NKS sluit zich in deze bij de RACM aan.

Conclusie: De nieuwbouw zal een omvangrijk object worden. Een gebouw bestaande uit een oplopend talud van 60 meter lang en 20 meter breed, met aan de voorzijde(zuidzijde) een glazen pui van ruim 4 meter hoog en eveneens ruim 20 meter breed is, is een object waarvan de oppervlakte een te grote inbreuk zal maken op het karakter en het uiterlijk van de buitenplaats. Een bouwobject van een dergelijk uiterlijk en van deze omvang past niet in de hierboven genoemde beschrijving van de onderdelen van de buitenplaats en doet afbreuk aan het ensemble.

Locatiekeuze.

De gebruiker, ROC Landstede, voert tijdens een oriënterend gesprek op 18 september 2006 als reden voor de locatiekeuze aan dat er een zo kort mogelijke afstand tussen het kasteel en de lesruimtes (en andere, multifunctionele, ruimtes) moet zijn.

Hierop valt naar de mening van de NKS het nodige af te dingen
In het kader efficiency is de gebruiker en de leerling het meest gebaat bij de situatie waarbij alle functies en voorzieningen voor de leerlingen zijn ondergebracht in één gebouw.

Een andere reden voor de keuze binnen de ommuring van de buitenplaats zou de veiligheid van de leerlingen zijn. (volgens mededeling van de gebruiker, de heer P.J. van der Vegt op 21-2-2007). Door het aanwezig zijn van de ommuring en een afsluitbare poort zou de veiligheid van de leerlingen beter gegarandeerd zijn.

Deze redenatie is maar ten dele vol te houden. Zeker zal een gesloten toegangspartij en een gracht een zekere mate van veiligheid bieden. Het is overigens niet duidelijk om welke veiligheidsmaatregelen het dan zou moeten gaan. Gaat het om de veiligheid in de lesruimtes, de veiligheid in en om het hoofdgebouw, de weg van de leslocaties naar de slaapgebouwen of ook buiten terrein? Landstede heeft dit niet duidelijk gemaakt
Het veiligheidsaspect lijkt meer gevoelsmatig van belang dan realiteit. Iemand die kwaad wil zal zich niet door een gracht of een dicht hek laten tegenhouden.

Ook het argument van de gemeente (zie ontwerpbesluit monumenten vergunning par. 3.1.2.) dat locaties "die zich op aanzienlijk grotere afstand van het kasteel bevinden niet opportuun zijn voor de aanvrager maar dragen ook niet meer bij tot het functioneel gebruik van de buitenplaats" is naar de mening van de NKS onvoldoende onderbouwd. Hiervoor zij verwezen naar het bovenstaande.

Het kasteel zelf wordt beslist niet gespaard door de geplande nieuwbouw. De keuken blijft hier gesitueerd en de gezamenlijke maaltijden zullen hier blijven plaatsvinden.. Dit betekent onder meer dat per dag tussen de 100 en 130 leerlingen het kasteel bevolken, dat maaltijden bereid en opgediend worden in het kasteel. Hiermee blijft een zekere vorm van overexploitatie bestaan.

Conclusie: Het is door de gemeente niet aannemelijk gemaakt dat de voorzieningen in het hoofdgebouw het noodzakelijk maken dat de lesruimtes en de multifunctionele ruimtes zo dicht mogelijk bij dit hoofdgebouw zouden moeten worden gesitueerd.

De functie van het kasteel zelf is niet afhankelijk van de locatiekeuze van de multifunctionele /lesruimtes. Het was al in gebruik als directie- en kantoorgebouw en zal dat blijven (ontwerp beschikking pag. 9). Deze functie zou zelfs nog kunnen worden uitgebreid, eventueel met een andere partij. Hetgeen ook weer inkomsten kan genereren.

De argumenten leveren naar het oordeel van de NKS onvoldoende grond voor de keuze van deze kwetsbare plaats nieuwbouw te plegen.

Reversibele bouw

De gemeente maakt in haar overwegingen ten aanzien van de nieuwbouw (ontwerp beschikking pag. 9) gewag van het feit dat het karakter van de nieuwbouw reversibel is. Maar tevens stelt zij dat met de nieuwbouw een aanzienlijke investering is gemoeid en dat daarom de exploitant er veel aan gelegen zal zijn zo lang mogelijk het gebouw te blijven gebruiken. Naar de mening van de NKS is het één met het ander in tegenstrijd. De gemeente geeft dat ook al zelf aan door te stellen dat er geen 100% garantie is te geven dat, mocht er verandering van gebruiker komen, het gebouw inderdaad gesloopt en verwijderd zal worden.

Voorts maken de ontwerptekeningen duidelijk dat het hier gaat om een aanzienlijk gebouw voor een langdurig gebruik. Het gaat hier niet om tijdelijke bebouwing.

Conclusie: De gemeente kan het niet aannemelijk maken dat het hier om reversibele bouw gaat. Naar normaal spraakgebruik gemeten is hier geen sprake van een reversibel gebouw. De reversibiliteit wordt dan ook door de NKS betwist.

Passend gebruik

De gemeente stelt in haar ontwerp beschikking (pag 7) dat de schoolfunctie (sinds 1933 is kasteel Erde in gebruik als opleidingslocatie) een passende functie is. Voorts stelt de gemeente dat de buitenplaats een geschiedenis kent als schoollocatie. Dat Erde ongeveer 70 jaar als schoolgebouw in gebruik is geweest rechtvaardigt op zich nog niet dat dit ook zo moet blijven.

Het is immers niet zo dat een schoolfunctie de enige passende functie zou zijn. De buitenplaats kent een langere geschiedenis als privé woonbezit dan als schoollocatie. Dat zou eerder pleiten voor het herstel van de woonfunctie.

In haar ontwerpbeschikking maakt de gemeente gewag van het belang van het gebruik van kasteel Erde door de schooljeugd. Dit zou een positief effect op de toekomstige generatie hebben aangaande het besef van de waarde van cultureel erfgoed. Dit is een suggestieve redenering en wordt niet onderbouwd.

Conclusie

De NKS begrijpt dat de gemeente er alles aangelegen is om voor dit monument een passend gebruik te vinden en meent dat gevonden te hebben in de continuering van de huisvesting in het kasteel van de Internationale School van Landstede. Daarmee heeft de gemeente zich voor haar besluitvorming wel een zware verantwoordelijkheid op de schouders geladen.

De meest passende functie voor een buitenplaats is immers particuliere bewoning. Daar is de buitenplaats voor gebouwd. Dat dit niet altijd meer mogelijk is, is een realiteit.

Echter indien voor het handhaven van de huidige schoolfunctie dermate grote ingrepen op de buitenplaats moeten worden toegepast, zou zeker, voor een goede afweging van de mogelijkheden, ook gekeken moeten worden naar alternatieve functies.

Waarna een met respect voor het cultureel erfgoed goede afwegingen dienen te worden gemaakt.

Hiervan is ons niets gebleken.

Eigentijds uiterlijk: concurrentie met of versterking van het monument

Op pagina 8 in de ontwerpbeschikking stelt de gemeente dat door het verdiept aanleggen, het hellend dakvlak en de besloten situering het nieuwe gebouw niet de concurrentie aangaat met de historische omgeving.

De NKS stelt hier tegenover dat door het eigentijds ontwerp en de bijzondere architectuur, stijl, materiaalkeuze, vorm en volume het ontwerp juist wel zal concurreren met de historische omgeving. Het gebouw voegt zich niet hierin maar stelt zich daar juist tegenover.

De gemeente stelt dat dit past in de gemeentelijke visie.

Goede monumentenzorg gaat uit van het monument en niet vanuit een visie die beïnvloed is door tijdgebonden architectonische opvattingen.

De opmerking dat de symmetrie door de oranjerie toch al niet aanwezig is (pag. 10), is oneigenlijk. Een oranjerie is een tot de buitenplaats behorend element dit in tegenstelling tot dit nieuwe, volumineuze gebouw. Hiervoor zij ook verwezen naar de stellingname van de RACM (zie hierboven).

Conclusie: Door de gemeente is niet aangetoond dat nieuwbouw met een eigentijds uiterlijk het monument zal versterken.

Dat het ontwerp voldoet aan de huidige opvattingen over moderne architectuur is nog geen reden om voor dit plan te besluiten. Of het nu om moderne architectuur gaat of om historiserende bouw, in beide gevallen zal men met grote voorzichtigheid een besluit over de uitvoering moeten nemen.

Van een dergelijke voorzichtigheid in de besluitvorming van de gemeente is niets gebleken

Opmerkingen t.a.v. het advies van de Provincie Overijssel: 15 okt 2004

Het feit dat de houten barakken wegens ontoereikendheid moeten verdwijnen en vervangen moeten worden, is in zichzelf niet de rechtvaardiging voor het voorliggende plan om op die locatie een dergelijk gebouw neer te zetten.

Dat de nieuwbouw geen visuele aantasting vormt voor het monument is naar de mening van de NKS niet onderbouwd. De provincie redeneert vanuit de nieuwbouw en niet vanuit het monument. Illustratief hiervoor is de opmerking van de provincie dat vanuit de transparante gevel uitzicht is op de achterliggende weiden.

Het gedeeltelijk reconstrueren van de historische tuinaanleg (als "aflaat") mag eveneens niet een reden zijn om het ontwerp goed te keuren. Het gaat niet om deze reconstructie, maar om het effect dat de nieuwbouw op het monumentale karakter van de buitenplaats zal hebben.

Dat het ontwerp modern is en zich onderscheidt van het monument en dat dat een rechtvaardiging is voor het uitvoeren van het ontwerp, is op zichzelf niet een argument om het ontwerp goed te keuren. Het monument moet leidend zijn in de beweegredenen.

Conclusie: de beweegredenen van de provincie om het ontwerp goed te keuren zijn onvoldoende onderbouwd en/of niet terzake doend.

Opmerkingen t.a.v. het advies van de Monumentencommissie 22 september 2005

Dat in het kader van de schoolfunctie van de buitenplaats Eerde de wens bij eigenaar en gebruiker bestaat om de oude barakken te verwijderen is invoelbaar.

De wijze waarop deze worden vervangen, met het huidige nieuwbouwplan, echter niet. Naar de mening van de NKS wordt teveel uitgegaan van een ontwerp dat past in de huidige moderne architectonische opvattingen die niet harmoniëren met het monument. Daarnaast wordt, mede toe te schrijven aan de achtergrond van de eigenaar, wel gekeken naar een manier hoe het ontwerp een groene vormgeving kan krijgen. Daarbij wordt meer rekening gehouden met het groene dan met monumentale karakter van de locatie. Dit wordt vooral duidelijk in het eerste schetsontwerp, dat door de (toen nog) Rijksdienst voor de Monumentenzorg werd afgekeurd.

Ook in het tweede, aangepaste, ontwerp wordt niet in de eerste plaats uitgegaan van het monument, terwijl dat toch wel zou moeten.

De Monumentencommissie voert aan dat het ontwerp niet concurreert met het monument. De NKS bestrijdt dit. De omvang en het uiterlijk van de nieuwbouw zijn dermate afwijkend van de huidige bebouwing (kasteel en bijgebouwen) dat het evenwicht en de harmonie tussen beide grootheden ontbreken.

Conclusie: Uitgaande van het monument moet geconcludeerd worden dat, de nieuwbouw niet passend is qua omvang en stijl. En al zou het passend zijn, dan nog stelt de NKS dat de nieuwbouw niet harmoniseert met het monument.

De NKS kan zich dan ook niet verenigen met de opvatting van de Monumentencommissie.

Alternatieven

Uit de toegezonden stukken is niet gebleken dat voldoende en uitputtend is gezocht naar alternatieven.

Door eigenaar en gebruiker is niet onderbouwd waarom het voorliggende plan voor de nieuwe lesruimtes in relatie tot de functies van het hoofdgebouw en de slaapgebouwen de enige oplossing zou moeten zijn.

In haar brief van 11 oktober 2004 ((nr RS-2004-802) geeft de RDMZ aan dat zij ook andere mogelijkheden ziet (zowel andere locaties als andere vormgeving) en zij voegt daar ook een schets bij.

Door derden aangedragen alternatieven (RACM, NKS) zoals het bouwen elders op het landgoed, bouwen in de oksel van de voormalige nutstuin, bouwen aan de overzijde van de weg met ondertunneling van de weg ten behoeve van de veiligheid van de leerlingen, werden of niet beantwoord, bekeken en / of beoordeeld.

Beter is het deze nutstuin te restaureren waar nodig, te onderhouden en vervolgens elders op het landgoed de oplossing te zoeken. Het is niet duidelijk of door de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten en/of ROC/Landstede op bevredigende wijze gezocht is naar alternatieven. Uit de stukken blijkt dit nergens.

De NKS had toch een zorgvuldige uiteenzetting van de voor- en tegenargumenten ten aanzien van het eigen ontwerp en de door derden aangedragen alternatieven alsmede afweging daarvan willen zien voor het juiste inzicht en begrip van de besluitvorming van de gemeente.

Nederlandse Kastelenstichting

Resumé

De Nederlandse Kastelenstichting kan zich op grond van de hiernavolgende argumenten niet verenigen de bouw van een onderwijsgebouw op de buitenplaats Eerde te Ommen.

- De nieuwbouw zal wel degelijk concurreren met het hoofdgebouw op grond van volume en uiterlijk en locatie.
- De nieuwbouw maakt door omvang en uiterlijk een inbreuk op de eenheid en het karakter van de historische buitenplaats.
- De locatiekeuze is onvoldoende onderbouwd, de alternatieven zijn niet in kaart gebracht, de verschillende argumenten voor en tegen zijn niet tegen elkaar afgewogen.
- De nieuwbouw zal zeker niet het monument versterken door de moderne vormgeving, maar eerder zal van het tegendeel sprake zijn
- De keuze voor dit ontwerp en deze locatie gaat voorbij aan het feit dat men hier te maken heeft met een monument en dat, wat er ook op de buitenplaats vernieuwd gaat worden, het monument bepalend is.
- De nieuwbouw is in aard en omvang eerder permanent dan reversibel
- Er is niet aantoonbaar en uitputtend gezocht naar alternatieven.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en verblijven,

Hoogachtend,
Nederlandse Kastelenstichting

Mevr. drs. J.M.M. Wielinga, directeur

Nederlandse Kastelenstichting

Arrondissementsrechtbank Zwolle
Sector Bestuursrecht
Postbus 10067
8000 GB ZWOLLE

Betr.: *Beroepschrift inzake de beschikking verlening monumentenvergunning
Kasteel Eerde te Ommen (Ambt Ommen, Sectie F4 nr 592/ beschikkingsbrief dd 30
oktober 2007, nr 07-03042)*

Wijk bij Duurstede, 17 december 2007

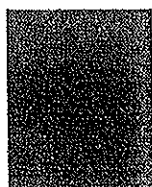
Edelachtbare heren, dames,

De Nederlandse Kastelenstichting (NKS), gevestigd te Wijk bij Duurstede, is in 1945 door de Rijksoverheid opgericht ter bescherming en behoud van de Nederlandse kastelen en historische buitenplaatsen. De beschermende taak strekt zich tevens uit tot de bij deze monumenten behorende groene, veelal met het monument historisch verbonden en meegegroeide, monumentale omgeving, alsmede de ruïnes en ondergrondse overblijfselen van kastelen en historische buitenplaatsen.

De NKS doet u bij deze haar beroepschrift toekomen tegen de door de gemeente Ommen verleende monumentenvergunning inzake de aanleg van bouw van een ten behoeve van onderricht en multifunctioneel gebruik bestemde ruimte op het terrein van de complex historische beschermde buitenplaats Eerde, binnen de omgrachting.

De NKS laat weten dat de stichting alle argumenten gebruikt in eerdere zienswijze tegen de verlening van de monumentenvergunning (als bijlage 1 toegevoegd) handhaaft en wil meenemen in haar beroep.

De NKS heeft voor het instellen van dit beroep de hierna volgende aanvullende gronden.

Nederlandse Kastelenstichting
Markt 24
3961 BC Wijk bij Duurstede

Tel. 0343 57 89 95
Fax. 0343 59 14 03

www.kastelen.nl
info@kastelen.nl

Scan nummer 1 van 1 - Scanpagina 16 van 20

Postbank 334513
ABNAMRO 47 07 59 267
KvK 's-Gravenhage 41149488

Cultuurhistorische waarde van de complex historische buitenplaats

In haar conclusie (beschikking Monumentenvergunning, § 6, pag 18) stelt de gemeente Ommen dat zij bijzondere waarde hecht aan de buitenplaats Eerde en de cultuurhistorische waarde hiervan voor Ommen.

De cultuurhistorische waarde is de waarde zoals beschreven in de waardestelling, de redengevende omschrijving (bijlage 2 brief RACM). Hierin worden alle elementen en onderdelen behorend bij de complex historische en beschermde buitenplaats duidelijk omschreven. Hierop heeft de gemeente zich gebaseerd bij het vormen van haar waardering voor de buitenplaats.

Met de op basis van de nieuwbouwplannen genomen beslissing om de monumentenvergunning te verlenen geeft de gemeente welbewust toestemming om die waarde, zoals beschreven in de redengevende omschrijving, te veranderen. De Nederlandse Kastelenstichting is van mening dat het doelbewust op de voorgestelde wijze veranderen van de waarde niet verantwoord is en maakt hiertegen bezwaar. Het mag niet zo zijn dat onder de noemer van behoud en herstel het karakter en dus de waarde van de buitenplaats aanmerkelijk en onaanvaardbaar zal veranderen. Hierop beroept de NKS zich op de Wet op de Monumentenzorg artikel 11, lid 1.

Herstel en behoud

De gemeente meent vervolgens dat de nieuwbouw *het behoud en herstel van de historische structuur met modern vormgegeven nieuwbouw aangepast aan de huidige eisen van de tijd en duidelijk gericht naar de toekomst m.b.t. de geschiedenis van het monumentale complex met een passende en gewenste functie* betekent.

De NKS is van mening dat de gemeente de feiten verdraait.

Het behoud en herstel van de historische structuur is geenszins aan de orde indien de nieuwbouw plannen worden doorgevoerd. Daarvan zou sprake zijn indien de oorspronkelijke moestuin aanleg zou worden teruggebracht volgens de achttiende-eeuwse uitvoering. Van behoud van de historische structuur is daarom geheel geen sprake.

De gemeente wekt alleen en ten onrechte de suggestie van herstel en behoud door de nieuwbouw.

De bedoeling van de gemeente met de zinsnede: *nieuwbouw... duidelijk gericht naar de toekomst m.b.t. de geschiedenis van het monumentale complex* is onduidelijk.

Bedoeld men dat de nieuwbouw, gericht op de toekomst (van de schoolfunctie of van het behoud van het monument?) een relatie aan zal gaan met de geschiedenis van het monument? Iedere suggestie in de zin van behoud en herstel door nieuwbouw is hierboven al als onjuist aangegeven.

Voor wat betreft de structuur van de nieuwbouw kan er geen relatie met de "oudbouw" ontstaan. De ongeveer 5 meter boven het maaiveld uitrijzende grote glazen pui van de ingangspartij is op geen enkele wijze in relatie te brengen met het achttiende deels zeventiende eeuwse uiterlijk van het hoofdgebouw. Merkwaardig is dat in alle voorgaande stukken over de nieuwbouwplannen de gemeente uitgegaan is van een 4 meter boven het maaiveld uitrijzende pui. In de beschikking blijkt dit een 5 meter hoge pui te zijn geworden.

De RACM gaat er in zijn beoordeling ook van uit dat nieuwbouw in de nabijheid van een monument dit monument geen concurrentie mag aandoen noch het mag overvleugelen. Zo geeft de Dienst dit uitdrukkelijk aan in haar advies aangaande een andere beschermde complex historische buitenplaats, Beeckestein. (advies bijlage 3)

Verhouding volume tussen bestaande en nieuwe ruimten

Volgens de motivering van de visie (beschikking pag 5) wil de gemeente nadruk vestigen op eigentijdse architectuur, met respect voor maat, schaal en structuur van het monument waar het een relatie mee heeft.

De NKS merkt ten aanzien van de volumevergroting op, dat het huidige aantal lokalen (17, met een oppervlakte van ongeveer 800 m²) in geen verhouding staat tot de nieuwbouw (voor 18 ruimten met een totaal oppervlak van ongeveer 1460m²).

De plannen laten ten aanzien van de *maat en schaal* van de nieuwbouw een volumevergroting zien die het bestaande monument zeker niet respecteert. De nieuwbouw voegt zich daardoor beslist niet aan de geschiedenis van het monument. Het gaat overigens niet om alleen maar leslokalen, maar om een multifunctioneel totaalconcept, waarmee echter nog niet het kasteel zelf is gevrijwaard van gebruik door de school. De keuken en de eetruimte voor de leerlingen blijven in het kasteel gevestigd.

Overigens geeft de gemeente in haar beschikking (pag 6) aan dat op de school ongeveer 140 kinderen onderwijs volgen in het voortgezet en het basisonderwijs. Per lokaal rekent de gemeente 11 tot 13 kinderen. De leerlingen van het basisonderwijs (16 personen) hebben inmiddels onderdak gevonden in Zwolle, zodat in de planning het aantal leslokalen kan worden gereduceerd.

Visie en monumentenbeleid

De NKS oordeelt het daarenboven opvallend dat de gemeente aangeeft in haar beschikking (pag. 5) geen monumentenbeleid te hebben (en kennelijk daar ook niet naar streeft). Zij hanteert het "bestaande beleid", zonder aan te geven waaruit dat bestaat. De stichting is van mening dat, zeker als het gaat om nationaal belangrijke monumenten, zoals het beschermde rijksmonument complex historische buitenplaats Eerde, de gemeente toch een duidelijk monumentenbeleid moet hanteren.

De NKS is voorts van mening dat de gemeente niet uitgaat van het behoud en het belang van het monument wanneer zij stelt dat *indien er sprake is van aanpassingen in de directe omgeving, dit primair een weerspiegeling van de huidige tijdgeest dient te zijn in een kwaliteit die een toevoeging betekent van ons cultureel erfgoed* (beschikking pag. 5).'

Indien het de gemeente gaat om het belang van het monument moet zij duidelijk aangeven wat zij bedoelt met het begrip "*huidige tijdgeest*". Dit is een bijzonder rekbaar en onduidelijk begrip en deze opmerking geeft niet aan of de gemeente een duidelijke visie heeft inzake de aanpassingen in de directe omgeving van het monument.

Bovendien wordt met deze opmerking door de gemeente voorbijgegaan aan het feit dat de locatie van de nutstuinen ook onderdeel is van het monument.

Zoals de gemeente het in haar beschikking doet voorkomen, beschouwt zij kennelijk alleen het hoofdgebouw als het monument. Dit is een verkeerde voorstelling van zaken. Eerde is een complex historische buitenplaats: hoofdgebouw, tuin en park zijn een geheel en als geheel een beschermd rijksmonument.

Andere mogelijkheden

Verder heeft de NKS in haar zienswijzen ook steeds gewezen op het feit dat de gemeente nog op geen enkele wijze gegronde redenen heeft aangevoerd waarom het nieuwe complex binnen de omgrachting moet worden gerealiseerd. Het totale landgoed biedt voldoende mogelijkheden tot nieuwbouw elders, op een voor het monument minder storende locatie. Ook nu moet de NKS opnieuw stellen dat de gemeente geen onderbouwing geeft bij haar stellingname dat er binnen de omgrachting gebouwd moet worden.

De stellingname van de gemeente (beschikking pag 7 onderaan) dat locaties die zich op een aanzienlijk grotere afstand van het kasteel bevinden *niet opportuun zijn voor de aanvrager maar dragen ook niet meer bij tot het functioneel gebruik van de aanvrager*, is niet onderbouwd.

Waar de gemeente alternatieve (door de NKS en andere belanghebbenden, waaronder de RACM aangedragen) locaties aan de ene kant als niet bruikbaar beschouwt, omdat deze als een te grote aanslag op het monumentale karakter van parkaanleg en/of landschap worden gezien, gaat de gemeente aan de andere kant aan dezelfde argumenten voorbij als het gaat om de realisatie van de nieuwbouw op de plaats van de nutstuinen. Deze behoren immers net als de parkaanleg en het landschap tot de complex historische buitenplaats.

Dat de verder weg gelegen locaties niet in aanmerking kunnen worden genomen kan dan ook door de gemeente niet worden gebaseerd op de stelling dat daarmee een aanslag zou worden gepleegd op het monumentale karakter van parkaanleg en omringend landschap. Dat de nieuwbouw voor de nutstuinen (onderdeel van het monument) volgens de gemeente echter geen aantasting betekent is daarmee naar de mening van de NKS niet te rijmen.

Dat vervolgens de locatie binnen de omgrachting veiliger zou zijn dan daarbuiten acht de NKS, gezien de mogelijkheden die de huidige veiligheidssystemen bieden, geen argument. Ten slotte mag niet onvermeld blijven dat in het verleden ook al bouwwerken buiten de grachtengordel in gebruik zijn geweest. Er ligt daarom een precedent.

Advisering RACM

Tot slot wil de NKS opmerken dat de gemeente zich in haar besluitvorming gebaseerd heeft op de reactie van de RACM van 11 juli 2007 op de ontwerpbeschikking.

Naar het oordeel van de gemeente is de RACM positief over het feit dat er alsnog een afgewogen besluitvorming heeft plaatsgevonden.

In deze brief geeft de RACM niet aan of zij van oordeel is dat de naar voren gebrachte bezwaren in de door haar eerder twee uitgebrachte negatieve adviezen (van 23 december 2005 en 8 mei 2006, beiden als bijlagen bijgevoegd, bijlagen 4 en 2) geheel of aanvaardbaar zijn opgelost.

Nederlandse Kastelenstichting

Zij stelt slechts twee vragen over onderwerpen die eerder nog niet aan de orde kwamen: de bewaking/instandhouding van het waterpeil en de inrichting van de bouwplaats.

De NKS acht de inhoud van de brief van 11 juli 2007 dan ook noch positief noch negatief en is van mening dat de gemeente deze ten onrechte voor een, zij het impliciet, positief advies houdt.

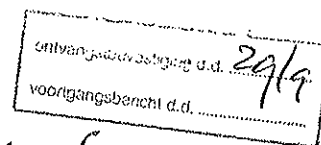
Het is volstrekt onduidelijk op welke gronden dit vermeend positief advies van de RACM zou zijn afgegeven. Het is niet duidelijk of aan de bezwaren van de Dienst in beide eerder genoemde brieven verwoord, in het nu voorliggende ontwerp waarvoor de beschikking is afgegeven, is tegemoet gekomen. De verondersteld omslag van een negatief naar een positief advies, als die omslag inderdaad heeft plaatsgevonden, is niet of onvoldoende met redenen omkleed.

De NKS maakt dan ook bezwaar tegen het feit dat de gemeente op grond van een ongemotiveerde en door de gemeente eenzijdig positief beoordeelde reactie van de RACM de monumentenvergunning heeft verleend.

De NKS verzoekt de rechtbank daarom op basis van het bovenstaande het beroep van de stichting gegrond te verklaren en de beschikking toewijzing monumentenvergunning door de gemeente Ommen ongedaan te maken.

Met de meeste hoogachting,
Nederlandse Kastelenstichting

Mevr.drs. J.M.M. Wielinga, directeur

Stichting BuitenGoed Overijssel

GEMEENTE OMMEN	
26 SEP. 2008	Bijlage
Ingek.	—
Nr. 4757	Coop.nr. -1.77.011-2
Cp 29/9	ter afdoening
aar: 120	

Delden, 25 september 2008

Aan het College van B&W gemeente Ommen

Geacht College,

Namens de Stichting BuitenGoed Overijssel reageren wij als volgt op Uw bekendmaking dat krachtens de Algemene Inspraakverordening van Uw gemeente gedurende 4 weken inspraak mogelijk is op het voorontwerp bestemmingsplan "partiële herziening Buitengebied (Eerde)"

Genoemde inspraakverordening is een besluit van Uw gemeenteraad van 10 december 2002. Wij hebben althans op uw website niet een recentere inspraakverordening kunnen vinden, alhoewel na genoemde datum wettelijke regelingen dateren, die niet onbelangrijk zijn voor het onderwerp "inspraak".

Na voornoemd besluit van Uw gemeenteraad is in afd.3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (wet Abw) de regeling opgenomen betreffende de uniforme openbare voorbereidingsprocedure, is als gevolg daarvan art 150 Gemeentewet gewijzigd en is recentelijk krachtens art. 3.8 van de nieuwe wet ruimtelijke ordening (wet RO) bepaald dat op de voorbereiding van een bestemmingsplan afd.3.4 van de wet Abw van toepassing is. Wellicht ten overvloede wijzen wij er op dat Uw algemene inspraakverordening niet conform de in de Abw opgenomen regeling is.

Volledigheidshalve vermelden wij in dit verband ook nog op dat in art.3.7 van de wet RO bepaald is dat de gemeenteraad kan verklaren dat een bestemmingplan wordt voorbereid.

In Uw bekendmaking deelt U mede dat U voornemens is een bestemmingsplan voor het kasteel Eerde in procedure te brengen. Wij vragen ons af in welk stadium de procedure zich nu bevindt. Is er reeds sprake van een voorbereidingsbesluit? Wij menen uit Uw mededeling te mogen concluderen dat U voornemens bent de in art.3.7 van de wet Ruimtelijke ordening bedoelde besluitvorming te doen plaatsvinden, onder meer met in achtneming van de in art.3.8 van deze wet genoemde toepassing van afd.3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Daarin is ondermeer sprake van een termijn van 6 weken gedurende welke de stukken ter inzage liggen en belanghebbenden hun zienswijzen naar voren kunnen brengen.

Wij hebben reeds in de procedure betreffende de door U verleende monumentenvergunning onze bezwaren uiteengezet tegen de voorgestelde uitbreiding van de onderwijsaccommodatie nabij kasteel Eerde. Wij verwijzen naar onze brieven aan Uw college tijdens de fase, voorafgaand aan de beschikking, waarbij de monumentenvergunning is verleend en ons beroepsschrift, dat wij bij de bestuursrechter te Zwolle hebben ingediend. Het spreekt vanzelf dat wij in de thans door U geopende inspraakronde onze zienswijze en bezwaren handhaven. Wij behouden ons tevens het recht voor om in het Abw traject van afd.3.4 van de Algemene wet bestuursrecht hierop aanvullingen te geven, voortvloeiende uit de thans door U ter visie gelegde stukken en een nog te nemen voorbereidingsbesluit.

Stichting BuitenGoed Overijssel Hengelsestraat 3 7491 BR Delden tel 074 3763562

Wij geven thans reeds de volgende reactie:

-nieuwe bouwwerken, in welke stijl en vorm en van welke grootte dan ook, in "de omgrachte, voormalige nutstuinen, begrensd door een tuinmuur" achten wij in strijd met de aanwijzing van kasteel Eerde als beschermde historische buitenplaats.

De voorgestelde nieuwbouw verstoort de eenheid en symmetrie van de historische, monumentale buitenplaats. In de rapporten wordt hieraan voorbij gegaan.

-wij menen dat er door het bureau Witpaard onvoldoende naar alternatieve mogelijkheden is gezocht voor de nieuwbouw en dat bij een afweging van de in het geding zijnde belangen te eenzijdig is gekeken naar de belangen van de school en niet naar het belang van kasteel Eerde als historische buitenplaats. De campusgedachte, de veiligheid van de leerlingen en het positief effect op het besef van het belang van cultureel erfgoed op de toekomstige generatie zijn geen overtuigend argumenten. De nieuwbouw zal voor onze toekomstige generatie veeleer een verkeerd voorbeeld zijn hoe met het cultureel erfgoed wordt omgegaan.

-indien het thans voorgestelde gebouw wordt gerealiseerd, wordt de drempel om in de toekomst weer nieuwe toevoegingen te realiseren, verlaagd. Het voorbeeld daarvan zijn de barakken, die er thans zijn, zelfs zonder een geldige vergunning. Zij worden als argument gebruikt om deze grootschalige nieuwbouw, die in oppervlakte en inhoud aanzienlijk groter is dan de huidige barakken, te realiseren. Het is een verkeerde voorstelling van zaken als gezegd wordt dat de nieuwbouw een beperkt grotere oppervlakte beslaat dan de huidige barakken.

-door een bestemmingsplanwijziging blijven in de toekomst functiewijziging van het kasteel en nieuwe uitbreidingen altijd mogelijk. Een regeling in het bestemmingsplan omtrent een beperking van de gebruiksmogelijkheden biedt eveneens geen afdoende garantie. Het is niet realistisch te veronderstellen dat het nieuwe gebouw weer geamoveerd zal worden. Door een bestemmingsplanwijziging zal dan ongetwijfeld een nieuwe functie worden gevonden. Daarom is het nu zaak dat de gemeente een voorbeeld stelt dat dergelijke ontwikkelingen dienen te worden tegengehouden en dus de historische buitenplaats in de thans nog bewaarde toestand gehandhaafd dient te blijven. Dan is het bovendien ook mogelijk de voormalige nutstuinen in hun oorspronkelijke aanleg te herstellen. Laat de bescherming van het kasteel Twickel te Delden een voorbeeld zijn! Kasteel Eerde is het Twickel van Ommen!

- na de nieuwbouw zal het kasteel niet slechts voor administratieve zaken, maar ook voor keuken en eetzaal worden gebruikt, De belasting blijft meer aanwezig dan wordt gesuggereerd.

-de procedure inzake de monumentenvergunning heeft vele jaren gelopen, inclusief de van rechtswege verleende vergunning, die daarna moest worden overgedaan. De erkenning van het belang van Eerde als beschermde historische buitenplaats met de daaraan verbonden wettelijke bescherming vond plaats door inschrijving in het monumentenregister op 2005-11-01. Wat is een dergelijke inschrijving nog waard als min of meer tegelijkertijd een procedure start, die een aanzienlijke wijziging van het historische erfgoed beoogt!

-in hoofdstuk 5 onder 1 van het rapport van Bureau Witpaard wordt over de economische uitvoerbaarheid geen beeld gegeven omdat Landstede initiatiefnemer is. Zijn er voldoende garanties voor continuering van de huidige onderwijsinstelling in Eerde en voor de verbondenheid van Landstede met deze instelling? Indien er sprake moet zijn van amovering

van de nieuwbouw omdat er geen gebruik meer van gemaakt kan worden overeenkomstig de bestemming , is het dan Landstede, die de kosten daarvan draagt?

-In art 3.1 van de bestemmingsregels is naar onze mening ten onrechte onder h "parkeervoorzieningen" opgenomen.

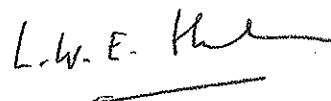
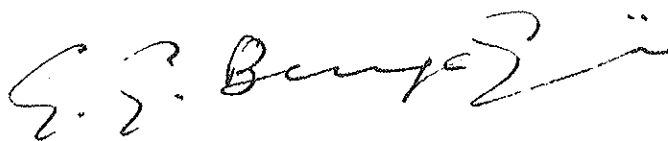
Wij wachten met belangstelling de verdere procedure af.

Hoogachtend,

namens het bestuur van de Stichting BuitenGoed Overijssel

G.G.Bunge-Groeneveld Meijer.
Voorzitter

L.W.E.Hulscher
lid

Ommen, 30 september 2008,

GEMEENTE OMMEN	
08 OKT. 2008	Bijlage
Ingek.	
Nr. 4924	Code nr. - v. 277811.22
Op	ter afdiening
aan: G. R. Raad	

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Ommen, en de gemeenteraadsleden van de gemeente Ommen
Postbus 100
7730 AC OMMEN

ontvangsbevestiging d.d.
voortgangsbericht d.d.

Geacht College en Raad,

Wij tekenen bezwaar aan tegen het wijzigen van het bestemmingsplan voor het perceel Kasteellaan 1 te Ommen. Deze wijziging zal een grote verstoring en ernstige aantasting van een van rijkswege beschermde buitenplaats betekenen. Onze bezwaren betreffen de volgende punten:

1. Het plan houdt in dat er een ernstige aantasting van het cultureel erfgoed zal ontstaan. Het bouwvlak vergroten betekent dat de gebruikersdruk sterk zal toenemen met een grote toename van het aantal gebruikers.
2. Het betekent ook dat het een onderdeel van een kwetsbaar en uniek natuurgebied aantast wat onder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn valt.
3. Ook op grond van de Monumentenwet 1988 maken wij bezwaar omdat het rijksmonument Kasteel Eerde bij uitvoering van deze plannen sterk wordt gewijzigd, verstoord en vernield.
4. Er ontstaat grote schade (planschade) aan onze directe woon- en leefomgeving. We zijn er van uit gegaan toen we hier kwamen wonen dat dit gebied onder zoveel bescherming stond dat rustig en ongestoord woongenot gegarandeerd zou zijn. Dit houdt in geen grootschalige verstoring van de natuur of de directe landschappelijke omgeving, omdat het huis integraal onderdeel uitmaakt van het landgoed. Het betreft hier tenslotte de voormalige dienstwoning van het kasteel en als zodanig decennia in gebruik geweest om personeel en/of leerlingen te huisvesten.
5. Ook ontstaat er een sterke toename van dagelijkse verkeersdrukte. Iedere dag zullen vele mensen van en naar de locatie moeten reizen.
6. Het bouwverkeer zal enorm zijn bij plannen van deze omvang. Er moeten vele materialen afgevoerd worden en aangevoerd worden. Daarbij komt dat er ook veel fundamenteel werk moet worden verricht en daar zijn grote machines voor noodzakelijk. De huidige funderingen van het kasteel zijn zeer kwetsbaar en er kan grote schade ontstaan aan de fundamenteen van het rijksmonument kasteel Eerde als dit plan wordt uitgevoerd. De zandwegen rondom het kasteel zijn absoluut niet berekend op het enorme bouwverkeer dat nodig zal zijn. Ook bij het kasteel zelf, op het ronddeel en onder het poortgebouw zijn de toevoerwegen totaal niet berekend op een enorme toename van verkeersdruk en bouwverkeer.
7. Het idee van een kasteel dat dagelijks beperkt gebruikt wordt voor educatie van de volgende generatie sprak ons positief aan toen we hier kwamen wonen. Daar hebben we geen moeite mee. We hebben moeite met het feit dat sterk onderschat wordt wat het doet met een kwetsbaar onderdeel van het cultureel erfgoed als er zo onverschillig mee wordt omgesprongen. Als of het een willekeurig bedrijfsterrein is waar een grote leerlingfabriek op gezet kan worden. Het huidige bestemmingsplan beperkt niet

- voor niets de mogelijkheden. Meer belasting kan het kasteel en de omgeving absoluut niet aan.
8. Het kasteel is een Rijksmonument. Het hele gebied is aangewezen als van rijkswege beschermde buitenplaats. Dat is niet zomaar gebeurd. De Rijksdienst voor de Monumenten heeft negatief geadviseerd over deze bouwplannen. Dat geldt ook voor wijziging van het bestemmingsplan.
 9. De wijziging van het bestemmingsplan betekent een toename van bebouwing en enorm veel meer dan wat er nu staat. In plaats van de huidige 240 m2 bebouwing 1440 m2 bebouwing, zoals in de aanvraag bouwvergunning staat. Dat is niet meer vervanging maar complete nieuwbouw waar eerst niets stond dan een paar bescheiden gebouwtjes, die niet boven de beukenhaag uitkwamen.
 10. Een Cultuur Historische Effect Rapportage zou moeten worden gemaakt van dit gebied, inclusief de bodem. Gezien de langdurige periode dat Kasteel Eerde in de geschiedenis bekend is, al vanaf de tijd dat Evert van Essen in het jaar 1230 er zijn kasteel had, is het zeer waarschijnlijk dat er zich allerlei bijzondere voorwerpen in de bodem kunnen bevinden. Ommen heeft tenslotte al stadsrechten vanaf 1248, ook al een heel lange tijdsperiode.
 11. Het gebied valt in zijn geheel onder de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn en geniet bescherming van deze richtlijnen. Er leven zeer zeldzame diersoorten, waaronder diverse vogels, vleermuizen (o.a. franjestaart), vlinders, slangen en dassen. Ook leven er zeer zeldzame plantensoorten, zoals het blauwgras en andere grassen, bloemen, bomen. Rodelijstsoorten die bescherming verdienen omdat ze zo bijzonder zijn. Het lijkt ons uiterst twijfelachtig dat deze dieren precies buiten de grenzen van de beschermde buitenplaats wonen en zich niet op het terrein zouden begeven. Er is volgens de Habitatrichtlijn ook een zone voor ingesteld zodat deze dieren extra beschermd zijn tegen verstoring en wijziging van hun leefgebied.
 12. Ook is er sprake van inconsequent beleid. Bij onderzoek in het archief van de gemeente Ommen bleek dat er in het verleden een aantal gebouwen had gestaan bij Hammerweg 65, inclusief bouwvlakken, op de kadastrale kaart ingetekend. In onze provinciale atlas stonden de gebouwtjes nog op de kaart, zo ontdekten wij naderhand. Het is indertijd overbodig verklaard. Ook bij het kasteel heeft een huis gestaan, met aansluitingen op de nutsvoorzieningen. Het heette 'Het Boshuis' en er bestaan nog foto's van. Dit huis heeft op de nominatie gestaan om tot monument te worden verklaard. Het is weg, gesloopt, overbodig verklaard.
 13. En nu zou er ineens een wijziging bestemmingsplan nodig zijn om een grote 'tijdelijke' faciliteit mogelijk te maken? Waarom zijn dan alle andere monumentale en in de omgeving passende gebouwen weggehaald? Dit is onzorgvuldig beleid te noemen. Het is van twee dingen één: of het is een beschermd en monumentaal natuurgebied, met monumentale bebouwing die het beschermen waard is en waar uitsluitend kleinschalige activiteiten op hun plaats zijn, of het is een naar willekeur in te vullen gebied, waar grootschalig activiteiten plaatsvinden met alle gevolgen van dien.

Hoogachtend,

